

DISTRIKTSPLAN BYRKIJE REINBEITEDISTRIKT 2015 - 2019

Revidert 2015

Byrkije reinbeitedistrikt org. nr: 975 835 138

Planen gjelder for perioden: 2015-2019

Planforslag utsendt den 03.05.2015 til følgende instanser:

Berørte kommuner: Hattfjelldal, Grane, Røyrvik

Fylkesmann: Fylkesmannen i Nordland, Børgefjell nasjonalparkstyre

Fylkeskommune: Nordland fylkeskommune, Nord-trøndelag

Vedtatt på ekstraordinært årsmøte i Byrkije den 30.06.2015

Distriktsplanen bygger på Reindriftsloven av 15. juni 2007 nr. 40 og er tilpasset de lokale forhold i Byrkije reinbeitedistrikt.

§ 1 - Reindriftslovens formål er blant annet:

For det samiske reinbeiteområdet skal loven legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig.

Loven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste

Ressursgrunnlag

§ 3 - Følgende i forhold til folkeretten gjelder for lovanvendelsen:

Lovens skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

§ 4 – Reindriftsloven sier blant annet følgende om beiterett:

Innenfor det samiske reinbeiteområdet skal det legges til grunn at det foreligger rett til reinbeite innenfor

rammen av denne lov, med mindre annet følger av særlige rettsforhold.

Ved inngrep i reindriftssamers rettigheter skal det ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger.

§ 62 – Om distriktsplaner sier Reindriftsloven:

Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendig for den offentlige planleggingen.

Innholdsfortegnelse

1. BESKRIVELSE AV REINBEITEDISTRIKTET	3
2. ADMINISTRATIVE FORHOLD OG ORGANISERING	3
3. BEITEBRUK	4
3.1. VÅRBEITE:	4
3.2. SOMMERBEITER:	4
3.3. HØSTBEITER:	4
3.4. VINTERBEITER:	5
3.5. SVENSKE SAMEBYERS BRUK AV BEITER I NORGE.....	5
3.6. BÆREKRAFTIG BEITEBRUK	5
4. REINTALL OG PRODUKSJON	7
5. BEITETIDER	7
6. GJERDER, HYTTER OG ANLEGG I DISTRIKTET	8
6.1. FREMTIDIGE BEHOV FOR VOKTERBOLIGER/NAUST I DISTRIKTET	8
7. INNGREP OG FORSTYRRELSER	10
7.1. FRITIDSBEBYGGELSE	10
7.2. VANNKRAFTUTBYGGINGER	10
7.3. VINDKRAFTUTBYGGING.....	10
7.4. MINERALUTVINNING	10
7.5. JORDBRUK OG SKOGBRUK.....	11
7.6. EKSPANSJON AV BYER OG TETTSTEDER	11
7.7. FERDSEL OG FRILUFTSLIV	11
7.8. VEIER OG JERNBANE.....	11
7.9. MOTORFERDSEL I UTMARK	12
8. ROVVILTSKADER OG TAPSFØREBYGGENDE TILTAK	13
9. MOTORFERDSEL	13
10. BRUKSREGLER FOR TERRENGGÅENDE BARMARKSKJØRETØY	14
10.1. TRASEER TIL FASTE INSTALLASJONER	14
10.2. HOVEDTRASEER FOR GJETNING.....	14
11. MOTORFERDSEL I VERNEOMRÅDENE	15
12. VERNEOMRÅDER	16
12.1. BØRGEFJELL NASJONALPARK.....	16
12.2. STORMYRA NATURRESERVAT.....	16
12.3. SIMSKARMYRA NATURRESERVAT	16
12.4. SKARMODALEN NATURRESERVAT	16
12.5. STORVELTA NATURRESERVAT	16
12.6. BØRGEFJELL LANDSKAPSVERNOMRÅDE.....	17
13. FORHOLD TIL TILGRENSENDE REINDRIFT	17
14. REVIDERING OG VEDTAK AV DISTRIKTSPLANEN	18

1. Beskrivelse av reinbeitedistriktet.

Byrkije reinbeitedistrikt ligger i syd/østlige del av nordland og er lokalisert i Hattfjelldal, Grane og Røyrvik kommuner. Distriktet består av 3 siidaandeler 9 personer, med høyeste reintall på vinterflokk på 1500 rein. Distriktet er et grensedistrikt mot Sverige som har tilgang til vinterbeiter ved bottenviken. I Sverige berører distriktet to län, Västerbotten og Västernorrland i henholdsvis kommunene Nordmaling og Gideå. Retten til vinterbeitet i Sverige er hjemlet i lappecodesilen av 1751.

2. Administrative forhold og organisering.

Distriktet består av tre siidaandeler

Tor Enok Larsen (leder)			

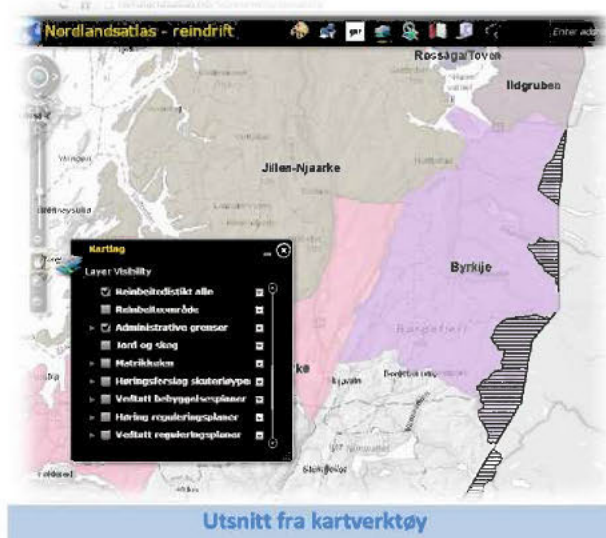
I tillegg til siidaandelshaverne leies det inn hjelp etter behov.

Byrkije reinbeitedistrikt fikk sine nåværende grenser gjennom Reindrifstyreets vedtak i sak 27/11 av 27.04.1999. Grensene har siden da vært uendret med unntak av den uavklarte situasjonen i forhold til reinbeitekonvensjonen mellom Norge og Sverige. Distriktet forholder seg i denne sammenheng til tidligere grenser og hevdvunnende rettigheter jfr. Lappecodecilen av 1751. Dette er en lite tilfredsstillende situasjon spesielt med de inngrep som er gjort og planlegges på det svenske reinbeiteområdet til Byrkije reinbeitedistrikt.

Grensene samt årstidsbeiter og annen offentlig informasjon kan lastes ned på den kartportalen: <http://nordlandsatlas.no/flexviewers/reindrift/>

I kartverktøyet kan det velges kartlag som er relevante for brukeren og som viser reindriften bruk av områdene og årstidsbeitene. Distriktet oppfordrer til at dette benyttes av offentlige og private som planlegger inngrep eller aktivitet i de områdene som omfattes av distriktet.

I tilfeller der det planlegges inngrep eller endret bruk bes det om at distriktet tidlig i prosessen kontaktes for presisering av planverk.

3. Beitebruk.

3.1. Vårbeite

På våren flyttes normalt sett reinen fra vinterbeitene i Sverige. I denne perioden benyttes følgende områder til kalving: Tiplingen, Simskaret, Høstlegran og Løypskaret. Områdene er sammenhengende og er gunstige i forhold til klima, topografi og i forhold til liten ferdsel av mennesker. Det er avgjørende at disse områdene fortsatt skjermes for av all form for ferdsel.

Områdene er oversiktlige og gjør det mulig for reindriftsutøverne å observere flokken uten å uroe dyrene unødige. I kalvingsperioden prioriteres i hovedsak kantene mot sør og vest. Reinen tillates å trekke i retning mot Tjåehkere sihte Reinbeitedistrikt frem til kalvmerkingen er ferdig. I denne perioden er det grunn til å understreke at den viktigste naturlige barrieren i vest er Fiplingdalen.

På våren gjetes det også aktivt i området rundt Daningan spesielt på grunn av at det kan bli sammenblanding med rein fra samebyen Vilhelmina Norra på svensk side, dette varer til sperregjerdet har tint frem og er vedlikeholdt.

Distriktet anser at vårbeiteområdene er i god stand og er gode i forhold til behovene til reinbeitedistriktet.

3.2. Sommerbeiter

Kalvmerkingen gjennomføres i hovedsak i de permanente gjerdeanleggene i Løypskaret eller i Ørnberget ved Mjølkelvskaret.

Reinen slippes etter merking nordover mot Skinnfjellet som ligger delt mellom Hattfjelldal og Grane der de normalt sett holder seg rolige til innsekt, sau og sørlige vinder presser dem sørover mot Kvigtinden der de etter avtale med Østre Namdal reinbeitedistrikt beiter sammen med rein fra Østre Namdal reinbeitedistriktet.

Avtalen med nabo-distriktet er en konsekvens av det ikke finnes noen naturlige grenser i området og at beitelandet er godt og tåler relativt høy belastning i deler av sommeren. Avtalen har også flere andre positive effekter blant annet reduseres barmarkskjøringen i nasjonalparken til et minimum på grunn av mindre behov for å holde distriktenes rein adskilte. Videre fører samarbeidet til at distriktene har kompetanseutveksling i større grad og at fagmiljøet innen reindrift styrkes. En tredje faktor som ikke er målbar men likevel er viktig er at det skapes tillit mellom aktørene i næringen.

Sommerbeitene i Byrkije reinbeitedistrikt består av store høyfjellsområder som gir stort mangfold av beitetyper og god tilgang på snø i varme perioder av sommeren. Totalt sett resulterer sommerbeitet i at distriktet anser at det er god dyrevelferd i flokken og at dette resulterer i gode slaktevekter og lav naturlig dødelighet.

3.3. Høstbeiter

I september og oktober gjennomføres slakting i tett samarbeid med Østre Namdal reinbeitedistrikt. Vinterbeitesituasjonen til distriktet gjør at deler av beitene lengre øst fra Susenfjellet, Østre Hundfjellet, Harrvassdalen og Daningen må prioriteres til tidlige vinterbeiter. Av denne grunn har vi etablert et nytt gjerdeanlegg i Simskaret til høstslaktingen, og dermed flytte seinest mulig østover på senhøstbeite i disse områdene. I perioden etter slakting føres deler av flokken nordover mot Jakobdalen, resten av flokken trekker naturlig østover mot tidlig vinterbeite. Av samme grunn er det viktig å holde kontroll på at rein fra tilgrensende områder ikke trekker inn i dette området og fører til økt belastning på vinterbeiteområdet, enkelte år er det nødvendig med ekstraordinære skillinger for å skåne områdene rundt Daningan som årvisst benyttes som sommerbeite for deler av bukkflokken og som vinterbeite for hele flokken i de årene flytting til Sverige ikke er mulig.

Fra september til midten av oktober er reinen i brunst. At reinen får absolutt ro i denne perioden er avgjørende for reindriften. Distriktet krever derfor at fremtidig aktivitet som kommer i konflikt med reindriften i denne perioden unngås. Å definere områdene der parring skjer er svært vanskelig og vil variere betydelig fra år til år, men i hovedsak vil områdene rundt Båttjønn, Susenfjellet, Tiplingan, Hundfjellet, Simskardet, Mjølkskaret og Tjukkelen. Disse områdene må skjermes fullt og helt i denne perioden for å sikre reproduksjonen til reinflokken.

3.4. Vinterbeiter

Fra november desember vil det bli samlet til slakt i Harrvassdalen. Etter slakting vurderes flytting til Sverige så snart beiteforholdene tillater det. Om flytting til Sverige er uaktuelt vil områdene rundt Harrvassdalen/Daningen bli brukt som vinterbeite. I disse tilfellene er det viktig at flokken flyttes så sent som mulig til vinterbeitet.

Vinterbeitene er minimums faktoren i Byrkije. Beitene er imidlertid gode både i Norge og Sverige på grunn av at Byrkije har tilpasset reintallet etter tilgangen på vinterbeiter.

Primært skal Byrkije bruke vinterbeitene i Sverige, men hvis situasjonen tilsier det at det er nødvendig å beite i Norge eksempelvis ved låste beiter i Sverige kan beitene i Norge benyttes. De siste årene har vi benyttet vinterbeiter i Nordmaling/Gideå som vi tradisjonelt har brukt. Områdene tilhører i dag Vilhemina Norra sameby. Ordningen består i påvente at reinbeitekonvensjonen skal fullføres. Ordningen er hjemlet i lappekodisillen fra 1751.

3.5. Svenske samebyers bruk av beiter i Norge

Svenske samebyer benytter i dag betydelige arealer innefor byrkije reinbeitedistrikt i henhold til 1972 konvensjon, (tradisjonell bruk). I dag avgir distriktet arealer til henholdsvis Vapsten, Vilhelmina Norra, Vilhelmina Sødra og Frostviken Norra. Byrkije reinbeitedistrikt avventer forhandlingene angående ny reinbeitekonvensjon og vil vurdere eventuelle endringer nøye.

3.6. Bærekraftig beitebruk

Distriktet har i en årrekke hatt fokus på bærekraftig bruk av de tilgjengelige beiteressursene i distriktet. I dag er utnyttelsesgraden av distriktet tilfredsstillende og danner et godt grunnlag for langsiktig videreutvikling av reindriftsnæringen lokalt. Det er imidlertid flere faktorer som kan forrykke balansen i distriktet. Sauenæringen har ekspandert betydelig i enkelte områder og har sannsynligvis ført til at enkelte områder er sterkt forringet som lavbeite for rein. Dersom denne utviklingen fortsetter vil reindriftsnæringen måtte revurdere sine planer og eventuelt redusere sin aktivitet. Det etterlyses i denne sammenheng beiteplaner for landbrukets bruk av utmarksbeite.

4. Reintall og produksjon.

Øvre reintall i distriktet er 1500 vinterforede rein fastsatt av Reindrifststyret i sak 76/11 den 28.9.2011.

Dagens reintall er noenlunde stabilt på 1500 vinterforede rein. Reintallet forventes å være stabilt på samme nivå i de kommende år, Byrkjje reinbeitedistrikt sliter med og holde en god kjøttproduksjon med de store tapene til rovdyr. For å illustrere dette ble det i 2002/2003 slaktet til sammen 660 rein av en livdyrflokk på 1054 dyr til sammenligning ble det i 2011/2012 slaktet 447 dyr av en livdyrflokk på 1446 dyr. Slakteuttak pr livrein har blitt redusert fra 17,0 kg i 2002/2003 til 7,9 i 2011/2012, dette er dramatisk og kan etter distriktets syn tilskrives tap til rovilt.

Tabell 7. Totalt slakteuttak og slaktekvantum (inkludert privat salg og eget forbruk), prosenvis slakteuttak og produktivitet i driftsåret 2011/12. Prosenvis slakteuttak og produktivitet er beregnet i forhold til antall rein ved driftsårets start (korrigert reintall per 1. april 2011). Med produksjon per livrein menes slakteuttak og reintallsendring omregnet til kg per rein i vårflokk.

REINBEITEDISTRIFT	TOTALT		SLAKTE- PROSENT (% av vårflokk)	SLUTTA pr.livrein		PRODUKSJON pr. livrein	
	SLUTTA (antall dyr)	SL.KVANTUM (antall kg)		(kg/dyr)	(kg/dyr)	10/11	11/12 ¹
	11/12	11/12		11/12	11/12		
18 - Voengelh-Njaarke	407	10 105	17 %	4,3	2,6	3,3	
20 - Jillen-Njaarke	141	4 577	8 %	2,5	-0,9	0,6	
19 - Byrkjje	447	10 244	34 %	7,9	11,9	10,5	
21 - Rossåga/Toven/Syv Søstre	18	573	8 %	2,7	2,6	-6,8	
23 - Hestmannen/Strandtindene	211	7 872	15 %	5,5	8,2	8,3	
22 - Ildgruben	204	4 531	22 %	4,9	7,0	6,8	
24 - Saltfjellet	546	15 548	17 %	4,7	1,7	5,2	
25 - Balvatn ²	39	1 721	4 %	1,8	- ²	-0,7	
26 - Duokta	124	3 855	16 %	4,9	4,4	5,1	
27 - Stajgo-Håbmer	155	5 415	15 %	5,4	11,0	3,8	
28 - Frostisen	31	0	17 %	- ²	- ²	- ²	
29 - Skjomen ²	1	0	0 %	- ²	- ²	- ²	
NORDLAND	2 324	64 442	16 %	4,4	4,1	4,4	

Reindrifstforvaltningen 2013

- 1 Siste års produktivitetstall er foreløpig da det dels er beregnet på grunnlag av ukorrigerede reintall.
- 2 Det foreligger ikke tallgrunnlag til å gjøre beregninger knyttet til slakteuttak, slaktekvantum og produksjon.

Tabell 8. Fordeling av slakteuttaket etter dyrekategori, slakemåte og slaktetidspunkt i driftsåret 2011/12. Prosenfordelingen er gjort på grunnlag av leveranser til registrert slakteribedrift.

Kalvvektene har i perioden vært stabile, men tidlig slakt som rovdyrforebyggende tiltak ble gjennomført i 2012/2013 som medførte en reduksjon på ca 2 kg på kalvvektene. Reintallet er dermed etter all sannsynlighet bærekraftig ut fra dagens potensial i distriktet.

Tabell 12. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv (miessi) i de siste 10 driftsårene, basert på data fra listeførte/registrerte slakteribedrifter.

REINBEITEDISTRIFT	GJENNOMSNTTLIGE SLAKTEVEKTER KALV (kg)									
	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
18 - Voengelh-Njaarke	20,2	18,8	21,2	20,8	20,7	20,3	21,6	19,6	21,0	21,2
20 - Jillen-Njaarke	19,2	19,3	19,5	21,0	20,5	22,1	- ¹	21,7	21,8	21,6
19 - Byrkjje	21,1	21,4	21,0	21,7	21,6	22,0	21,2	20,1	20,3	19,0
21 - Rossåga/Toven/Syv Søstre	20,6	20,6	19,9	20,4	21,0	20,8	22,1	22,8	- ¹	- ¹
23 - Hestmannen/Strandtindene	20,6	21,4	19,5	22,6	22,2	20,9	22,1	20,2	23,6	21,1
22 - Ildgruben	22,5	22,6	22,1	23,8	22,8	22,6	22,8	21,6	20,8	21,2
24 - Saltfjellet	21,5	21,4	20,3	22,7	21,2	21,8	21,0	21,2	21,1	20,7
25 - Balvatn	16,5	22,7	22,8	23,4	23,5	22,1	- ¹	- ¹	- ¹	22,1
26 - Duokta	19,6	21,0	20,1	19,7	20,7	22,9	20,3	22,3	21,7	23,2
27 - Stajgo-Håbmer	22,4	23,8	23,9	21,8	22,4	22,4	- ¹	20,3	- ¹	23,0
28 - Frostisen	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	24,4	- ¹	25,9
29 - Skjomen	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹
NORDLAND	20,9	21,1	21,2	21,9	21,5	21,6	21,6	20,9	21,1	21,1

Statens reindrifstforvaltning 2014

- 1 Det foreligger for få eller ingen slaktedyr til å si noe om gjennomsnittlig slaktevekt.

5. Beitetider

På de svenske beitene har distriktet et avgrenset tidsrom for vinterbeiting som strekker seg fra 1. oktober til 30. april.

I distriktet forøvrig er det anledning til å benytte alle områder til helårsbeite.

6. Gjerder, hytter og anlegg i distriktet

Gjerder.

Distriktet har 4 stasjonære anlegg: Løypskargjerdet, Mjølkskaret og Harvassdalen og Simskaret

Gammer

Distriktet har en gamme i Mjølkelvskaret

Gjeterhytter/vokterboliger

Distriktet eier tre hytter Østre-Tiplingen, Båttjønna, Kjukkelen og to boliger samt uthus i forbindelse med hovedgjerdet i Harvassdalen.

Disse hyttene/boligene dekker på langt nær behovet. Båttjønnytta vil restaureres i løpet av kort tid. Den har stått åpen i lang tid, men vil bli stengt når restaureringen er gjort. På Kjukkelytta er det behov for et utbygg med wc og vedbod.

I distriktet har vi dag også fire private gjeterhytter, en ved Kjukkelen, Vestre Tiplingen, Mjølkelvskaret og en i forbindelse med gjerdet i Mjølkelvskaret. Det er hytter som på ingen måte får komme ut av reindriftas forvaltning, det på grunn av at de er bygd opp som gjeterhytter for utøvere i Byrkije reinbeitedistrikt. Dersom hytteeier ved avvikling, frafall eller andre grunner ikke lengre tilhører distriktet, skal hytten fjernes eller overdras til distriktet eller en annen utøver i distriktet.

Naust

Distriktet har 1 naust på østre Tiplingen.

6.1. Fremtidige behov for vokterboliger/naust i distriktet

Det er behov for hytter på følgende steder:

- **Røyrskarområdet.**

Det er stort behov for en gjeterhytte i dette området og denne hytten vil prioriteres høyt på grunn av behovet for å ha overnattingsmulighet ved samling og intensiv gjeting. I området er det lange avstander til bebyggelse og hytten vil bedre personsikkerheten for reindriftsutøverne. Hytten reduserer også barmarkskjøring til og fra området.

- Hytta i **Måsskaret** løses ut til reindriftsformål i Byrkije reinbeitedistrikt. I og med at hytten er oppført av et annet distrikt er det naturlig at denne hytten løses ut til Byrkije reinbeitedistrikt, jfr intensjonen om at denne skal fungere som gjeterhytte. Måsskaret er et mye benyttet område i distriktet og behovet for hytta er udiskutabelt.

- **Storveisskarområdet**

Behovet for denne hytta bunner i store avstander og sikkerhet for reindriftsutøvere under gjeting og samling. Tiltaket vil redusere behovet for barmarkskjøring.

- **Daninganområdet.**

Dette er et sentralt vinter-/høstbeiteområde der reindriften tidligere har disponert en hytte. Det er nødvendig å ha infrastruktur i dette området i og med at foring på vinter er et sannsynlig scenario enkelte år der konvensjonsområdene i Sverige ikke er tilgjengelige. Det vil også være aktuelt å planlegge forlager i samband med en fremtidig hytte ved Daningan. Denne hytten kan bli svært aktuelt dersom inngrep i beitelandet gjør det nødvendig å benytte Daningan i større grad.

- **Jakobdalen**

Det er et behov for å ha en hytte i denne delen av distriktet. Det er imidlertid rettet muntlig forespørsel til Statskog om overtakelse av en hytte som er i Statskogs eie. Dette er fremdeles uavklart, men en eventuelle overtakelse vil redusere behovet for inngrep i området og bidra til å dekke et behov for reindriften.

Størrelsen på hyttene varierer fra små overnattingshytter til større hytter for opphold over lengre tid. Hyttene som planlegges i nasjonalparken er mindre overnattingshytter.

Det er behov for båtnaust ved:

- **Simskarvannet**

Simskardvatnet er svært stort og det er behov for båttransport i forbindelse med reindriften.

- **Daningen**

Det er behov for båt på Daningen i forbindelse med transport av for og personell.

- **Rottnan**

Behovet bunner i behovet for person og varetransport.

- **Kjukkelvannet**

Kjukkelhytta er en sentralt nav i gjeting i Børgefjell. Båttransport vil redusere behovet for barmarkskjøring betydelig. Det vurderes å stasjonere en relativt stor båt som kan håndtere transport av motorsykkel og ATV.

Byrkije reinbeitedistrikt har plassert skillingsanlegget, som distriktet har gjort store investeringer i de seneste år, ved Harrvasstua i Harrvasdalen. Med det trenges det lagerplass og husrom i forbindelse med jobben året rundt. I og med at distriktet har overtatt Harrvasstua og fjøsen som hører til eiendommen er lagerbehov og delvis overnattingsbehovet ved gjerdet dekket.

7. Inngrep og forstyrrelser.

7.1. Fritidsbebyggelse

Det er betydelig hyttebygging i enkelte områder. Spesielt er områder i Fiplingdalen, Harrvassdalen og i de østlige deler av Susendalen utfordrende for reindriftsnæringen. Direkte tap av beiteland er udiskutabelt og fraksjonering av områder som allerede er smale eller sentrale flaskehals mellom hovedbeiteområdene er i dag et problem. Utfordringer som skapes med den økte ferdselen som et hyttefelt generer er vanskelig å kvantifisere og er derfor vanskelig å se for lokale politikere og lokal forvaltning som normalt sett ikke har spisskompetanse på reindrift. Det er derfor vanskelig for reindriften å synliggjøre de utfordringer som et dispensasjonsvedtak medfører på en klar nok måte i lokale plansaker.

For Burkjje reinbeitedistrikt er det viktig at reindriftsnæringen blir tatt med på råd tidligere i prosessene. Spesielt er det viktig å komme inn før det påløper vesentlige kostnader for tiltakshavere.

Områder der det er avgjørende at det ikke kommer nye hyttefelt er blant annet i Harrvassdalen, Ørjedalen og Øvre deler av Susendalen. Deler av Fiplingdalen er på lik linje viktig at skjermes for ytterlige utbygginger. Større utbygginger må i alle tilfeller konsekvensvurderes av reindriften i god tid før planvedtak. Det er imidlertid også viktig at enkeltdispensasjoner kan ha stor betydning og i enkelte tilfeller forringe tiggangen på store beiteområder i distriktet.

7.2. Vannkraftutbygginger

Det er ikke betydelige vannkraftutbygginger i sentrale deler av distriktet. I nord er det imidlertid planer om to større utbygginger i Krutåga og Bjørnfossen. Umiddelbart har ikke disse utbyggingene større effekter for reinbeitene i Burkjje reinbeitedistrikt. Bruk av området blir imidlertid svært utfordrende i og med at utbyggingen gir endringer av viktige naturlige barrierer mellom Burkjje og Ildgruben reinbeitedistrikt. I dag benyttes området primært av Vapsten sameby på Svensk side av grensen.

7.3. Vindkraftutbygging

I Norge er der ingen utbygginger av vindkraft i distriktet. Dette er positivt, spesielt med tanke på de erfaringer som er gjort på vinterbeitet til distriktet. Utbyggingen av Gabrielsberget vindpark sentralt i vinterbeitet har synliggjort skadevirkningene som en vindkraftutbygging gir for reindriften. Merkostnader dette gir i form av økt gjeting, foring og redusert potensial for reindrift er enkelte faktorer som kan dras frem i denne sammenheng. Med de erfaringer som Burkjje reinbeitedistrikt har gjort seg er det svært sannsynlig at distriktet vil motsette seg enhver utbygging i sentrale områder av distriktet.

7.4. Mineralutvinning

Det er i dag ikke gruvevirksomhet i distriktet. Dette er positivt, men ut fra de erfaringer nabodistriktene på svensk side har med gruveindustri er det sannsynlig at distriktet vil være negative til etableringer.

7.5. Jordbruk og skogbruk

I de siste årene har utmarksbeite blitt en betydelig konkurrent til reindriften i forhold til beitekapasitet i enkelte områder. Slettfjellet er et slikt eksempel. Det forefinnes etter vår kjennskap ikke planverk for utmarksbeite utover reindrifftsplanene for området. Distriktet etterlyser forutsigbarhet i forhold til forvaltning av felles beiteressurser, og ber om at landbruksnæringen utarbeider planverk på lik linje med reindriften.

Skogbruket er redusert i forhold til for noen tiår siden. Likevel er skogbruk en av de næringene som kan gi store konsekvenser for reindriftnæringen. I Sverige er imidlertid skogbruket en faktor som medfører utfordringer for gjeting og beiting av rein. De erfaringer som er høstet på vinterbeite i Sverige vil tas med i betraktningen ved vurderingen av økt skogbruk på norsk side. Spesielt er etablering av skogsbilveger sentralt. Spesielt etterbruken av skogsbilveger er viktig der dette kan gi økt trafikk ut i områder som er viktige skjermede områder for reindriften. Lett tilgjengelige inngrepsfrie områder utløser ofte aktiviteter som eksempelvis trening av jakthunder og hundekjøring som kan være uheldige for reindriften.

7.6. Ekspansjon av byer og tettsteder

I områdene som omfattes av reinbeitedistriktet er dette ikke et problem.

7.7. Ferdsel og friluftsliv

Burkijø reinbeitedistrikt ser med økende bekymring på satsingene på reiseliv i randsonene rundt nasjonalparken. Dersom økt ferdsel i nasjonalparken er en villet utvikling av myndighetene anser distriktet dette som å være i strid med verneintensjonen og i tillegg en betydelig ulempe for reindriftnæringen.

Organisert ferdsel er en trussel for næringen. Imidlertid er dagens ferdsel akseptabel og medfører normalt sett ikke større forringelse av beitelandet.

Jakt har ikke tidligere vært et stort problem for reindriftnæringen i distriktet i og med at det tidligere i hovedsak har vært benyttet båndhund ved elgjakt. I de siste årene har det blitt mer utbredt bruk av løshund ved alle typer jakt, dette fører i verste fall til beitefravikelse fra områder som hyppig benyttes i jaksammenheng og ved trening av jakthunder. I de fleste årstider er dette en ulempe som i moderat grad kan aksepteres, men i gitte tider av året kan dette gi betydelig økonomisk tap og redusert dyrevelferd. Skjerpede krav til båndtvang i områder og perioder der sårbarheten er stor kan være gode avbøtende tiltak i denne sammenheng. Grunneier utfordres i denne sammenheng til å iverksette tiltak som reduserer konfliktnivået.

7.8. Veier og jernbane

Utover skogsbilveger er det mindre problemer med veier og jernbane i distriktet. Nærheten til veier og jernbane på vinterbeite i Sverige er imidlertid utfordrende og medfører mye merarbeid i form av gjeting.

7.9. Motorferdsel i utmark

Etableringer av snøscooterløyper i distriktet anses som en potensiell trussel. I de siste årene har reindriftsnæringen ikke blitt tatt tilstrekkelig med på råd ved utstikking av løypetraseer. Dette har medført merarbeid for distriktet og tilliten til Hattfjelldal kommune er redusert. En videre satsing på løypenett forutsetter at reindriftsnæringens innspill tas til følge og at dialogen i prosessen drives av forvaltningen.

Distriktet har et sterkt ønske om å bli informert om kommunale dispensasjoner som gis fortløpende. Dette for å kunne protestere i de tilfeller dette er til skade/ulempe for reindriften. Spesielt gjelder dette for de aktuelle vår-/vinterbeiteområdene nord og sør for Susendal. Distriktet vil med dette utfordre kommunene til å inkludere reindriften også i dispensasjonsbehandlingene i forhold til motorferdsel i utmark.

Distriktet har i de siste årene registrert at forskere og oppsyn i stadig større grad benytter helikopter for å innhente forskningsdata. Helikoptertrafikk er svært forstyrrende på rein og benyttes bare i spesielle tilfeller i reindriften. Tidligere har dette ikke vært et problem, men vi har observert at dette er en tiltakende trend som i tillegg til andre forstyrrelser bidrar til at reindriften blir rammet.

8. Rovviltskader og tapsforebyggende tiltak.

Det er helt klart at mye av produksjonen går tapt til rovvilt. Distriktet har i alle år prøvd å forebygge tapene ved gjeting og flytting av reinflokken, men det er begrenset hvilke tiltak som kan iverksettes for å forebygge slike tap. I distriktet og i beiteområdene i Sverige er Gaupa det største problemet men jerven har også der begynt og få et solid fotfeste, ulv er også observert i området. I Norge er det gaupe, jerv, bjørn og ørn er problemet i fjellet. Ulv er i dag ikke et større problem, men forekommer også i områdene. Det er en begrunnet frykt for at ulv kan bli et uoverkommelig problem som kan sette reindriften som næring i fare.

Foruten rovvilttap er det relativt små ordinære tap. Under foring på grunn ved låste beiter kan det enkelte år forekomme tap men ikke av betydelig grad.

9. Motorferdsel

Motorbåt

Motorbåt blir brukt på samtlige vann med litt størrelse på da i forbindelse med transport av utstyr, personell og til fiske.

Snøscooter/motorsykkkel/ATV

Distriktet er avhengig av å benytte motoriserte redskap i likhet med resten av reindriftnæringen. Bruk av snøscooter på vinter, ATV og motorsykkkel på sommer og høst er absolutt nødvendig. Helikopter benyttes ved spesielle behov. Spesielt blir helikopter benyttet ved ekstraordinært behov for tilsyn, varetransport, persontransport, samling/driving og ved melding om økt rovdyraktivitet.

Distriktet forsøker å begrense bruk av barmarkskjøring i nasjonalparken i den grad dette er mulig. I tillegg forsøker reindriftsutøverne å ikke utøve unødvendig slitasje på terrenget ved å etablere «veier/stier» ved kjøring i samme spor ved bruk av barmarkskjøretøy.

Byrkije bruker ofte innleid hjelp, disse får utstedt en skriftlig attestasjon fra distriktet at de har lov å kjøre i regi av reindriften. Tillatelsene utstedes som regel over kortere tidsrom fra en dag til to uker. Lengre tillatelser inntil 4 uker tildeles under helt spesielle anledninger da helst når Byrkije er i Sverige.

Det kan forekomme at Byrkije på kort varsel må leie inn hjelp da blir sms brukt som tillatelse. Alle tre sidaandelsleder kan gi kjøreløyve i etterkant informeres distriktets leder om tillatelsen.

Kjøring sammen eller i samarbeid med en aktør fra distriktet kreves ikke spesiell kjøretillatelse.

10. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy.

Reindriftingslovens §62, 2 ledd punkt 3:

«Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen»

Reindriftingslovens §23, 2. ledd:

«Bruk av terrenggående kjøretøy skal begrenses mest mulig, og skal så langt mulig foregå langs faste løyper»

10.1.Traseer til faste installasjoner

Innenfor Byrkije og Tjåhkere sijhte skal bruk av terrenggående barmarkskjøretøy til transport og personbefordring være tillatt etter følgende hovedtraseer:

Trase nr:	Beskrivelse av trase	Periode hvor kjøring er tillatt.	Merknader
1	Øyum-Reinhagaklumpen-Båttjønn-Kjukkelen-Gjengelen-Tomasvatnet. Kan gå via Simskarvannet og Måskalet. Fra Gengelen går den også til Simskaret.	1/5 - 31/12	Dette er trase som blir brukt til faste installasjoner som gjerder og hytter både i Byrkije og Tjåhkere Sijte
2	Harrvassdalen-Hundfjellet-Rottnan-Kjukkelen.	1/5 - 31/12	Trase brukt til faste installasjoner
3	Kroken-Tiplingen	1/5 - 31/12	Til faste installasjoner
4	Bringlia-Rotvatnet-Daningen-Harrvassdalen eller Krokahøgda	1/5 - 31/12	Til faste installasjoner
5	Fra Løypskardet nordover mot Storveiskardet mot Fiplingdalen.	1/5 - 31/12	

Det vil imidlertid være kjøring utenfor disse traseer dersom det er behov for det. Hoveddelen av ferdselen vil imidlertid være innenfor disse traseene.

10.2.Hovedtraseer for gjetning

Det er praktisk talt umulig å definere traseer for gjetning i og med at hele distriktet blir brukt til reinbeiting og at gjetningen er avhengig av reinens bevegelser og må tilrettelegges etter dette.

11. Motorferdsel i verneområdene

Motorgående kjøretøy er et viktig redskap i arbeidet med samling til reinmerking, skilling og slakting. Primært benyttes tohjuls terrengsykler til dette arbeidet. Til transport til gjerdeanleggene og hyttene/vokterboligene benyttes fir- og sekshjulsdrevet ATV. Disse brukes også under assistanse ved samling av rein.

Bruk av motorsykel begrenses så mye som mulig for ikke å sette varige spor i naturen. Arbeidssituasjonen avgjør hvor mange sykler som vil være i bruk til enhver tid. I dag er det i Byrkije fire tohjuls terrengsykler og fire ATV i tillegg kommer i perioder innleid arbeidskraft.

Hovedtraseen inn i verneområdet er hovedsakelig opp fra Øyum i Susedalen via Reinhageklumpen og øvre Båttjønna til Stor-Kjukkelen. Derfra til Gjengelen nordover etter Sløyskaret til Røyrskaret, sørover rundt Kuklumpen og ned til Tomasvatnet. Neste trase er fra Harvassdalen via Hundfjellene og til Stor-Kjukkelen. Disse traseene er mest brukt til å komme seg inn i området der samling, gjeting og transport utføres.

Distriktet er innforstått med problemene i forhold til vernebestemmelsene. Det er sett på flere alternative løsninger blant annet økt samdrift med hele Tjåehkere Sijte. Det vil by på et enda større press på beitegrunnet på grunn av for mye rein som beiter sammen, og økt barmaraksjøring under kalvmerking. Dette ser vi på som en dårlig løsning.

Det andre alternativet er sperregjerde, men sperregjerder er et dårlig alternativ økologisk, økonomisk, og på forsommeren umulig og holde tett p.g.a. snøforholdene. Det tredje alternativet er bruk av helikopter. Det er et effektivt men kostbart hjelpemiddel og i praksis umulig å bruke i større omfang uten økonomisk støtte. Det fjerde alternativet er bruk av hest. Bruk av hest er en dårlig løsning og lite effektiv i forhold til de andre alternativene.

Den eneste løsningen som vi ser i dag er derfor fortsatt bruk av terrengsykler.

Helikopter

Helikopter blir brukt til samling, transport personell utstyr og ved akutt bevoktning hvis forholdene tilsier det for eks ved akutte rovdyr angrep. Flyging blir klarert med distriktet i forkant.

12. Verneområder

I Byrkije reinbeitedistrikt har vi flere verneområder, det dominerende området er Byrkije nasjonal park. Distriktet forholder seg til verneintensjonene med tilhørende forskrifter. Under er det de aktuelle områdene beskrevet med kommentarer angående de respektive forskrifter:

12.1. Børgefjell Nasjonalpark

Nasjonalparken er det dominerende beiteområdet i reinbeitedistriktet og er helt sentralt i forhold til reindriften. I praksis er ikke vernebestemmelsene til hinder for reindriften i og med at det har vært god dialog mellom forvaltningsmyndighetene og reindriften. Distriktet er imidlertid bekymret over at det stadig stilles spørsmål med reindriftenes behov og at dokumentasjonskravene stadig øker fra myndighetenes side.

Distriktet viderefører dagens praksis i forhold til vernet av Børgefjell nasjonalpark.

<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/2003-08-29-1101?q=b%C3%B8rgefjell+nasjonalpark>

12.2. Stormyra naturreservat

Dette området er viktig for Byrkije reinbeitedistrikt i og med at området ligger i et grenseområde mot Voengelh Njaarke og at det i hele beitesesongen er behov for intensiv kantgjeting. Dette må gjennomføres ved bruk av snøscooter og barmarkskjøretøy. Distriktet er sterkt kritisk til at reindrift ikke er nevnt i verneforskriften, men forutsetter at verneforskriften ikke er til hinder for tradisjonell reindrift og at samme praksis er gjeldende som for Børgefjell nasjonalpark.

<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/1983-12-16-2006?q=stormyra>

12.3. Simskarmyra naturreservat

Dette området er svært likt Stormyra naturreservat i forhold til bruksområdet til Byrkije reinbeitedistrikt. Det er også her behov for intensiv kantgjeting. I verneforskriften er det presisert at reindrift har store begrensninger i forhold til motorisert ferdsel. Dette er en stor ulempe for distriktet og det forventes at verneforskriften revideres innen kort tid og reindriften tas hensyn til. Situasjonen i dag er vanskelig og reindriften finner det umulig å etterleve verneforskriften fullt ut.

<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/1983-12-16-2007?q=grane+reservat>

12.4. Skarmodalen naturreservat

Slik Byrkije reinbeitedistrikt tolker verneforskriften er vernet som er beskrevet ingen hinder for tradisjonell reindrift og reindriftenes bruk av motoriserte hjelpemidler i beitelandet.

<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/1992-12-04-936?q=hattfjelldal>

12.5. Storvelta naturreservat

Slik Byrkije reinbeitedistrikt tolker verneforskriften er vernet som er beskrevet ingen hinder for tradisjonell reindrift og reindriftenes bruk av motoriserte hjelpemidler i beitelandet.

<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/1992-12-04-935?q=hattfjelldal>

12.6. Børgfjell landskapsvernområde

Området er sentralt i reindriftsområdet og barmarkskjøretøy benyttes til reingjeting på lik linje med praksis i Børgfjell nasjonalpark. I forbindelse med oppsetting av midlertidige gjerdeanlegg benyttes motorisert jordborr, dette er sannsynligvis den metoden for oppsetting av gjerdestolper som er mest skånsom og som gir minst sår i terreng. I forbindelse med næringsfiske og transport av personell og utstyr benyttes motorisert båt og motorisert isborr.

<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/2003-08-29-1102?q=b%C3%B8rgfjell+nasjonalpark>

I forhold til de spesifikke forskriftene som er knyttet opp mot verneområdene er det i mange tilfeller utakt mellom forskriftene og gjeldende praksis. Byrkije reinbeitedistrikt vil uttrykke at det er et stort behov for at flere av forskriftene revideres og at reindriften tas med på råd. Dette vil redusere behovene for tolkning av forskrifter og overdreven bruk av dispensasjoner.

13. Forhold til tilgrensende reindrift

I nord grenser Byrkije mot Ildgrubben og Jillen njarke. I vest grenser distriktet mot Voengelen njarke. I sør grenser distriktet mot Tjåhkere sihte. Mot øst grenser distriktet opp mot de svenske samebyene Voernese, Vilhelmina sødra, Vilhelmina norra og Vapsten.

Utfordringer.

Det er en stor utfordring og løse den grenseoverskridende reindriften uten at reinbeitekonvensjonen er på plass, i dag drives reindriften i vårt distrikt på grunnlag av lappecodesilen fra 1751, noe som gjør at Byrkije reinbeitedistrikt får økte utfordringer i forhold til praktisk drift. Utfordringer i forhold til rovdyr, nasjonale avgifter, våpenlovgivning, andre praktiske ting som tidligere har vært regulert i reinbeitekonvensjonen er nå mer komplisert. Det er ikke enkelt å tolke hvilke rettigheter en kodecil fra 1751 åpner for, men den er det eneste som regulerer næringen i dag. For oss er det avgjørende at forutsigbarhet oppnås og at en ny avtale kommer på plass.

Ellers for reindriftsnæringen er utfordringene relatert til arealinnskrenkinger som følge av inngrep.

Mot Vapsten på Vågfjell er sperrgjerde mellom Byrkije og Vapsten som markerte grensen i den gamle reinbeitekonvensjonen av 1972 grensen, revet etter samråd mellom berørte parter. Gjerdet hadde ikke lenger noen reell funksjon og ble ikke vedlikeholdt tilstrekkelig, dermed ble gjerdet et miljøproblem.

Mot Vilhelmina norra, Vilhelmina sødra og Voernese er gjerde i full funksjon og vedlikeholdes årlig etter behov, det er en nødvendighet for å kunne holde reinflokkene adskilt.

Byrkije har relativt gode relasjoner med alle naboer men mest samarbeid med Tjåhkere sihte og Vilhelmina norra. Med Tjåhkere sihte har vi en samarbeids avtale som er en konsekvens av mangel på naturlige barrierer i Børgfjell. Av den grunn har vi blitt enige om å formalisere en avtale der vi gjensidig kan bruke områder innen hverandres distrikt, det vil si at deler av barmarks sesongen dannes en felles gruppe. Uten en sann løsning måtte hvert distrikt holde kontinuerlig oppsyn med sine grenser. Dette ville være svært arbeidskrevende, kostbart og fremfor alt ville barmarkskjøringen bli langt mer omfattende. Alternativet er grensegjerder men det er dårlig løsning som både reindriften og allmenhetens bruk av området.

14. Revidering og vedtak av distriktsplanen.

Distriktsplanen skal revideres og godkjennes av distriktsstyret hvert 4. år.

Det åpnes imidlertid for at planen kan revideres oftere dersom særlige hensyn eller behov skulle tilsi at dette er nødvendig.